

Η ΑΣΠΙΔΑ ΕΝΟΣ ΕΛΛΗΝΑ ΜΙΣΘΟΦΟΡΟΥ ΣΤΟ ΚΑΡΧΕΜΙΣ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΣ

Μετά την κατάρρευση της μεγάλης αυτοκρατορίας των Ασσυρίων, τέσσερις κρατικές οντότητες συνθέσαν την ισορροπία δυνάμεων στη «Γόνιμη Ημισέλινο» (Μ. Ασία και Εγγύς Ανατολή): η Λυδία, η Μηδία, η Βαβυλωνία και η Αίγυπτος. Η απουσία μιας μεγάλης δύναμης που να ενώνει όλους τους λαούς της Εγγύς Ανατολής κάτω από ένα σκήπτρο, γέννησε αμέσως συγκρούσεις ανάμεσα στα νέα βασίλεια. Ο γιος του Ψαμμήτιχου, φαράω Νεχώ Β', στηριζόμενος σε ξένους μισθοφόρους (Ελληνες κυρίως) και έχοντας έναν αρκετά ισχυρό στόλο, κατάφερε να ισχυροποιήσει τη θέση της Αιγύπτου στη φοινικική ακτή και στην ανατολική Μεσόγειο. Προώθησε τις αιγυπτιακές δυνάμεις στην Παλαιστίνη και τη Συρία επιχειρώντας να προλάβει την επέκταση των Βαβυλωνίων προς δυσμάς. Η Συρία και η Παλαιστίνη ήταν πάντα μια περιοχή ζωτικής σημασίας για την Αίγυπτο. Το 609 π.Χ. ο Νεχώ Β' νίκησε και σκότωσε στη Μεγιδδώ τον βασιλιά της Ιουδαίας Ιωσία, ο οποίος προσπάθησε να τον εμποδίσει (Βασιλειών Δ, Κεφ. ΚΓ', 29-30/ Ηρόδοτος, Ιστορία, Β', 159). Πόσο σημαντική υπήρξε η συμβολή των Ελλήνων στρατιωτών στις νίκες του αιγυπτιακού στρατού, φαίνεται από το γεγονός ότι ο βασιλιάς Νεχώ ανέθεσε την πανοπλία του, με την οποία πολέμησε κατά τη συριακή εκστρατεία, στον Απόλλωνα των Βραγγιδών, κοντά στη Μίλητο (Ηρόδοτος, Ιστορία, Β', 159). Αμέσως μετά ο Νεχώ στράφηκε προς τη στρατηγικής σημασίας πόλη του Κάρχεμις, όπου τοπο-

«Κάποιος από τους Σαΐους περηφανεύεται για την αφεγάδιαστη
ασπίδα μου που παρά τη θέλησή μου άφησα κοντά σ' έναν θάμνο.

Αλλά γλύτωσα τη ζωή μου. Τι μ' ενδιαφέρει η ασπίδα εκείνη;

Ας πάει στα κομμάτια. Θα αποκτήσω πάλι μιαν άλλη το ίδιο καλή».

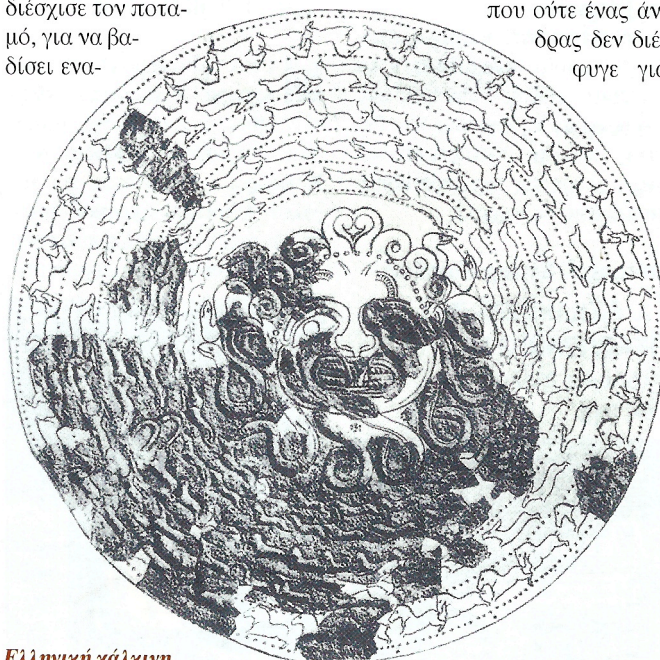
Αχιλλοχος (απ. 6)

θέτησε φρουρά, αποτελούμενη ως επί το πλείστον από Έλληνες και Κάρες μισθοφόρους (η «λεγεώνα των ξένων» της αρχαιότητας). Οι αιγυπτιακές επιτυχίες δεν έμελλε να συνεχιστούν. Το 605 π.Χ. οι δυνάμεις του Νεχώ Β' ηττήθηκαν στο Κάρχεμις από τα στρατεύματα του νεο-βαβυλωνίου (χαλδαίου) βασιλιά Ναβουχοδονόσορα (Nabuchadnezzar). Στη μάχη του Κάρχεμις «ο Ναμπουχαννεζάρ διέσχισε τον ποταμό, για να βαδίσει ενα-

ντίον του αιγυπτιακού στρατού, που βρισκόταν στο Κάρχεμις [...], πολέμησαν μεταξύ τους και ο αιγυπτιακός στρατός έφυγε από μπροστά του. Πέτυχε να τους νικήσει και τους έριξε στην αναπαρχσία. Όσο για τον υπόλοιπο αιγυπτιακό στρατό, που είχε διαφύγει την ήττα και δεν τον είχε αγγίξει όπλο, τα βαβυλωνιακά στρατεύματα τον πρόλαβαν και τον νίκησαν στην περιοχή της Χαμάθ, έτσι που ούτε ένας άνδρας δεν διέφυγε για

να γυρίσει στην πατρίδα του. Εκείνον τον καιρό ο Ναμπουχαννεζάρ κατέλαβε ολόκληρη την έκταση της χώρας του Χάττι». (Βαβυλωνιακό Χρονικό).

Σ' ένα κατεστραμμένο σπίτι στο Κάρχεμις βρέθηκε μια ελληνική χάλκινη ασπίδα, απομεινάρια της ελληνικής συμμετοχής στη μεγάλη μάχη. Πιθανότατα ανήκε σ' έναν Έλληνα πολεμιστή που υπηρετούσε στον στρατό του φαράω Νεχώ. Ωστόσο, Έλληνες υπηρέτησαν ως μισθοφόροι και στις γραμμές της άλλης παράταξης. Όπως μας πληροφορεί ένα απόσπασμα από ποίημα του λυρικού ποιητή Αλκαίου, που το έγραψε ως καλωσόρισμα του αδελφού του Αντιμενίδα για τον γυρισμό του από την υπηρεσία του στον βαβυλωνιακό στρατό του Ναβουχοδονόσορα (Diehl, απόσπασμα 50): «Ηλθες από τα πέρατα της γης με χρυσόδετη του Ξίφους σου την ελεφάντινη λαβή. Συμπολεμιστής εσύ των Βαβυλωνίων άθλο κατόρθωσες μεγάλο [...] εξοντώνοντας αντρειωμένο μαχητή, μόνο μια πιθανή κοντύτερο από πέντε βασιλικούς πήχεις». Η πτώση του Κάρχεμις πρέπει να προκάλεσε αίσθηση στον ελληνικό κόσμο, ιδίως της Κύπρου, διότι τα ελληνικά συμφέροντα προφανώς ήταν με την αιγυπτιακή πλευρά, μετά το μεγάλο εμπορικό άνοιγμα των φαράω προς τους Έλληνες και το προβάδισμα που απέκτησαν έναντι των Φοινίκων, λόγω και της σημαντικής θέσης των Ελλήνων μισθοφόρων στον αιγυπτιακό στρατό.

Ελληνική χάλκινη ασπίδα από το Κάρχεμις της Συρίας. Διακόσμηση ομόκεντρων ζωφόρων με ζώα και στο μέσον ένα γοργόνειο, 7ος αιώνας π.Χ. (Λονδίνο WA, διάμετρος 0,70 μ.).

Δημήτριος Ν. Γαρουφαλής
Αρχαιολόγος -
Δ/ντής Σύνταξης